

POCZUCIE BEZPIECZEŃSTWA MŁODZIEŻY W SZKOŁACH PONADGIMNAZJALNYCH W CHOJNICACH

A SENSE OF SECURITY FOR YOUTH IN HIGH SCHOOLS
IN CHOJNICE

MAGDALENA KINDA
Akademia Pomorska w Słupsku

ABSTRACT

Sense of security is a State of consciousness-the subject who thinks that feels calm, confident of survival or ownership. A sense of security so it is a personal, subjective, cognitive and emotional. In the case of human feeling is mainly at the personal level.

Therefore, we can conclude that the sense of a complex and multi-faceted constructor. As to ensure the safety of students is difficult. It is very important to face in a variety of life-threatening situation. Many school facilities in order to increase the sense of security to collaborate with the authorities, inter alia, the police, fire department.

Key words: youth safety, sense of security

ABSTRAKT

Niniejszy artykuł skupia się na problematyce poczucia bezpieczeństwa młodzieży ponadgimnazjalnej. Badania miały charakter ilościowy i przeprowadzone zostały wśród młodzieży uczącej się w chojnickich szkołach.

Słowa kluczowe: bezpieczeństwo młodzieży, poczucie bezpieczeństwa

WSTĘP

Szkoła to instytucja oświatowo-wychowawcza zajmująca się kształceniem i wychowaniem w państwie, a także siedziba (budynek) tej instytucji oraz jej uczniowie i personel. Podstawową funkcją wychowawczą szkoły jest wychowanie społeczne, czyli kształtowanie kulturowe ucznia wedle norm etycznych, obowiązujących w danym społeczeństwie. Problem wychowania zawiera w sobie składnik nauczania, opieki i profilaktyki¹. To opieka skupia się głównie na zagwarantowaniu dziecku bezpieczeństwa. Oczywiście jest to, że proces edukacyjny na szczeblu ponadgimnazjalnym nie jest prosty. Do szkół ponadgimnazjalnych trafia głównie młodzież w wieku 16-19 lat, okres dorastania w tym wieku bywa niełatwy i niesie ze sobą wiele problemów².

BEZPIECZEŃSTWO – PRZEGLĄD DEFINICJI

Termin bezpieczeństwo funkcjonuje w wielu dziedzinach naukowych poczynając od prawa, ekonomii, ekologii przez psychologię, socjologię kończąc na wielu naukach wojskowych. Prężny rozwój nauk o bezpieczeństwie w okresie po zimnej wojnie przyczynił się do tego, iż bezpieczeństwo doczekało się wielu różnych definicji.

Ponadto, zmiany środowiska bezpieczeństwa na świecie, w szczególności w ostatnich dekadach ubiegłego i na początku XXI wieku przyczyniły się do ewolucji rozumienia bezpieczeństwa. Panuje dość powszechna opinia, że dominujące przez wiele wieków tradycyjne rozumienie bezpieczeństwa, z bezkonkurencyjną rolą państwa i siły militarnej, w warunkach współczesnych traci swoją pozycję na rzecz szerszego postrzegania bezpieczeństwa, z podkreśleniem jego aspektów niemilitarnych³.

Z etymologicznego punktu widzenia pojęcie bezpieczeństwa pochodzi od łacińskich słów *sine cura = securitas*. Łacińskie *sine* oznacza w języku polskim „bez”, natomiast *cura* „zmartwienie”, „strach” czy też „obawę”. W dosłownym tłumaczeniu bezpieczeństwo można rozumieć jako brak

---

¹ Zob.: W. Okoń, *Nowy słownik pedagogiczny*, Wyd. 2 rozsz., Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa 1998, s. 383.

² T. Biernat, J. Gierszewski, *Poczucie bezpieczeństwa społecznego młodzieży w małym środowisku*, Akapit, Toruń 2013, s. 5 i n.

³ Zob. L. Chojnowski, *Wybrane zagadnienia ewolucji bezpieczeństwa*, „Przedsiębiorczość i Zarządzanie”, 2009, Tom X, Zeszyt 6, Społeczna Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania, Łódź 2009, s. 17.

zmartwień, poczucia strachu czy obaw⁴. Natomiast etymologia polskiego rzeczownika „bezpieczeństwo” może być wiązana z „przymiotnikiem „bezpieczny”, a ten z wyrażeniem „piecza”, a dokładniej „bez pieczy”. Piecza to opieka nad kimś lub nad czymś, która jest roztaczana, gdy pojawia się zagrożenie. W przeciwnym razie, jeśli komuś lub czemuś nic nie zagraża, wówczas nie wymaga opieki i pozostaje „bez pieczy”, czyli jest bezpieczny. Bezpieczeństwo odzwierciedla zatem stan bezpieczny, w więc taki, w którym nie jest wymagana piecza (jest to stan bez pieczy)”⁵.

Pod pojęciem bezpieczeństwo ukryte są różnego rodzaju czynniki mające wpływ na jego odczuwanie. Zaliczamy do nich m.in.: poczucie stabilności życiowej, poczucie pewności siebie, wolność. Bezpieczeństwo równocześnie wiąże się z zagrożeniem, które można podzielić na dwa typy:

- wewnętrzne – zagrożenia wywołane stanem poczucie homeostazy; są one zależne np. od ludzi,
- zewnętrzne – zagrożenia społeczno-materialne, wpływają one na uwidocznienie biedy, ubóstwa, wszelkich patologii (narkomania, alkoholizm, przemoc w rodzinie)⁶.

W literaturze z zakresu bezpieczeństwa występuje wiele definicji tego pojęcia. Według Lecha Chojnowskiego, bezpieczeństwo oznacza pewność istnienia, posiadania, harmonijnego funkcjonowania i rozwoju podmiotu, wynikająca z braku zagrożeń lub z posiadania zdolności ochrony przed nimi⁷. Podobnie definiuje bezpieczeństwo Andrzej Włodarek według którego to stan, w którym owe bezpieczeństwo daje pewność istnienia, gwarantuje ciągłość oraz daje motywację i szansę na rozwój. Jest to jedna z podstawowych potrzeb człowieka. Odznacza się brakiem ryzyka utraty czegoś dla podmiotu szczególnie cennego – życia, zdrowia, pracy, szacunku, uczuć, dóbr materialnych i dóbr niematerialnych. Bezpieczeństwo jest naczelną potrzebą człowieka i grup społecznych, jest także podstawową

⁴ Zob.: K. Załucki, *Rodzaje bezpieczeństwa w Unii Europejskiej ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa energetycznego*. [w:] E. Trela-Mazur; *Problemy bezpieczeństwa współczesnego świata*, Opole 2009, s. 13-25.

⁵ Zob. L. Chojnowski, *Bezpieczeństwo. Zarys Teorii*, Wydawnictwo Naukowe Akademii Pomorskiej w Słupsku, Słupsk 2015, s. 12.

⁶ Zob.: G. Durka, M. Stefański, *Poczucie bezpieczeństwa publicznego i ocena pracy policji w percepcji mieszkańców Słupska*, Słupsk 2008, s. 5.

⁷ Zob. L. Chojnowski, *Bezpieczeństwo. Zarys Teorii*, Wydawnictwo Naukowe Akademii Pomorskiej w Słupsku, Słupsk 2015, s. 15.

potrzebą państw i systemów międzynarodowych. Brak bezpieczeństwa generuje silny niepokój i poczucie zagrożenia⁸.

Należy również pamiętać o amerykańskim psychologu – Abrahamie Maslowie, który opracował hierarchię potrzeb człowieka: potrzebę bezpieczeństwa rozumianą jako potrzebę pewności, stabilności, oparcia, opieki jak i wolności od strachu lęku czy też chaosu. Maslow umieścił ją na drugim miejscu, zaraz po potrzebach fizjologicznych. Dlatego też bezpieczeństwo jest rozumiane jako naczelną, podstawową potrzebą każdej jednostki⁹.

Rys. 1 Bezpieczeństwo w hierarchii potrzeb człowieka

Fig. 1 Safety in the hierarchy of human needs

Źródło: <http://lifementor.pl/wp-content/uploads/2011/05/maslov.jpg>
(dostęp: 13.05.2017)

Definiując bezpieczeństwo autorzy zwracają uwagę na jego związek z pojęciem zagrożenia. Sam źródłosłów, przywołany wyżej – „bez-pieczy” sugeruje, że stan zagrożenia był pierwotny w stosunku do stanu bezpie-

⁸ A. Włodarek, *Problemy międzypokoleniowe a poczucie bezpieczeństwa*, [w:] *Edukacja dla bezpieczeństwa-bezpieczna szkoła, bezpieczny uczeń*, pod red. D. Czajkowska – Ziobrowska, A. Zduniak, Poznań 2007, s. 97-98.

⁹ J. Gierszewski, *Postrzeganie bezpieczeństwa na podstawie przeglądu definicji*, w: *Metodologia badań bezpieczeństwa narodowego. Bezpieczeństwo 2010*. P. Sienkiewicz, M. Marszałek, H. Świeboda (red.), Warszawa 2010 t. 1;), s. 89 i n..

czeństwa. W zjawisku zagrożenia można wyróżnić aspekt subiektywny (istniejący tylko w sferze świadomościowej podmiotu), czyli poczucie czy postrzeganie swojej sytuacji jako stanu zagrożenia, oraz obiektywny odnoszący się do realnie występującego zdarzenia i zjawiska, który wywołujące stan niepokoju i zagrażające podmiotowi bezpieczeństwa.

BEZPIECZEŃSTWO JAKO WARTOŚĆ

Określenie wartości odgrywa istotną rolę dla zrozumienia mechanizmów ludzkiego myślenia jak i działania. W głównej mierze pozwala zrozumieć, dlaczego jednostka ludzka dąży do pewnych stanów – np. do stanu bezpieczeństwa. Jednocześnie unika innych – np. stanu zagrożeń.

Bezpieczeństwo stanowi bardzo ważną wartość dla człowieka, dlatego też często jest poddawane analizie aksjologicznej. W ujęciu encyklopedycznym wartości uznaje się jako kategorię aksjologiczną cechującą wszystko to co jest najcenniejsze i godne pożądania, co jest celem ludzkich pragnień.

W aspekcie filozoficznym wartości rozpatrywane są w sposób przedmiotowy, zazwyczaj odnoszą się je do konkretnych rzeczy. J. Tischner kwestię tę rozważa w odniesieniu do rzeczy, której „przysługują” dane wartości jak i w odniesieniu do jednostki ludzkiej¹⁰.

Filozoficzne argumentacje J. Tischnera ukazane zostały w sposób przekrojowy, który prowadzi do zasadniczej konkluzji, a mianowicie, że wartości stanowią ważny element życia społecznego człowieka, który pozwala mu na ocenę co jest dobre, a co złe, co jest dla niego bezpieczne, a co niebezpieczne. Pozwalają w ten sposób na uniknięcie wielu zagrożeń, samo bezpieczeństwo, rozumiane jako stan wartości pozytywnych jest dla człowieka czymś bardzo cennym, do czego dąży w toku swojego działania¹¹.

Natomiast w pracach psychologicznych zwraca się szczególnie wagę na wpływ wartości na ludzkie przekonania oraz zachowania, zwracając głównie uwagę na to, iż są one ważnym ogniwem podejmowania decyzji czy realizowania innych wyborów. Wartości odzwierciedlają bowiem pytanie, jak trzeba postępować, do czego należy dążyć lub co jest wysoce pożądane z jednostkowego i ogólnego punktu widzenia.

Istnieją bowiem zależności, jakie rzeczy czy zdarzenia są uznawane za wartościowe dla człowieka. Dlatego też można wyodrębnić kilka odmian osobowości ludzkiej u których dana wartość kształtuje swoisty układ

---

¹⁰ J. Tischner, *Myślenie według wartości*, Kraków, 1982, s. 483.

¹¹ L.F. Korzeniowski, *Podstawy nauk o bezpieczeństwie*, Warszawa, Difin, 2012, s. 121-122.

hierarchiczny nazywany systemem wartości, który jest istotnym sterownikiem ludzkiego zachowania. Zwrócić należy również uwagę na zakres ludzkich potrzeb – głównie potrzeby bezpieczeństwa. Dla jednych ludzi ważne są dobra materialne, dla drugich władza, a jeszcze dla innych wiedza, a dokładniej chęć jej pozyskiwania. Brak możliwości zaspokojenia tych potrzeb prowadzi do frustracji, rodzi lęk, wpływa w sposób negatywny na poczucie własnego bezpieczeństwa.

Jest wiele definicji wartości. Zespojone ze sobą lepiej obrazują problem bezpieczeństwa jako wartości istotnej dla danej jednostki społeczeństwa. Bezpieczeństwo jako wartość cechuje bowiem spokój, niezawodność czy też pewność; dookreśla potrzeby podmiotu – pokazuje możliwości ich zaspokojenia.

BEZPIECZEŃSTWO JAKO POTRZEBA

Wcześniej zasygnalizowano jak ważne są wartości, które odgrywają kluczową rolę w stosunku do potrzeb. Jak wiadomo potrzeby stanowią źródło aktywności podmiotu. Rozpatruje się je wielokrotnie na gruncie psychologicznym, gdzie człowiek stanowi główny punkt odniesienia.

Mówiąc o potrzebach głównie skupiamy się na naukach o bezpieczeństwie, w których bardzo często nawiązuję się do wspomnianej wcześniej teorii A. Maslowa, ze względu na to, iż Maslow w swojej koncepcji ewidentnie wyeksponował potrzebę bezpieczeństwa jako jedną z najważniejszych potrzeb. Opracował pierwszą kompleksową teorię odnoszącą się do potrzeb ludzkich. Według A. Maslowa potrzeby fizjologiczne są najsilniejsze ze wszystkich potrzeb.

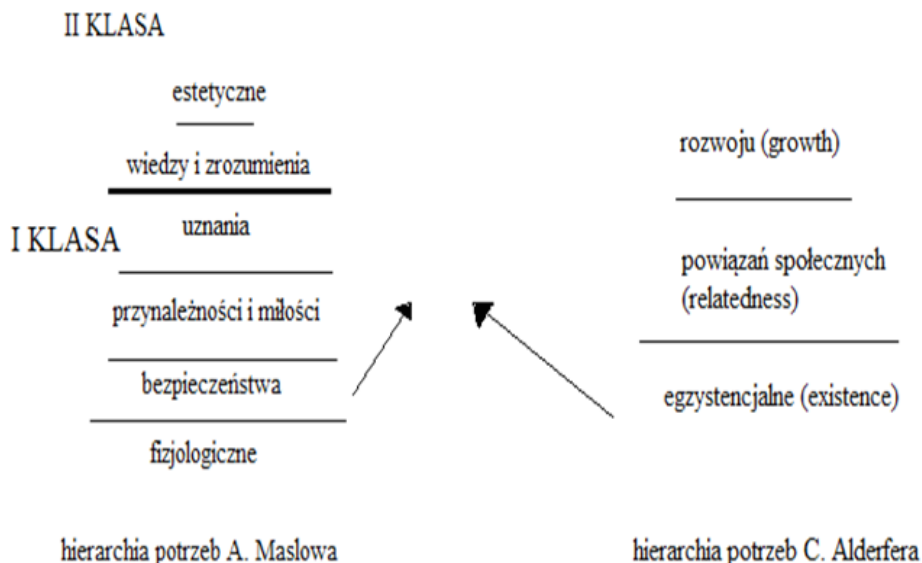
Rozważając zagadnienie potrzeb rozpatrywanych w perspektywie bezpieczeństwa należy wspomnieć o teorii C. Alderfera, który dokonał podziału potrzeb na trzy kategorie¹²:

- egzystencjalne (uważane są za odpowiednik potrzeb fizjologicznych oraz potrzeb bezpieczeństwa Maslowa),
- powiązań społecznych,
- rozwoju.

Alderfer był odmiennego zdania niż Maslow. Uważał on, że potrzeby wyższego rzędu nie są zaspokojone, powracają te niższe.

---

¹² R. W., Griffin, *Podstawy zarządzania organizacjami*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2012, s. 521-523.

Rys. 2. Bezpieczeństwo człowieka według Maslowa i Alderfera

Fig. 2 Human safety according to Maslow and Alderfer

Źródło: opracowanie A. Urbanek, *Wybrane problemy bezpieczeństwa. Dziedziny bezpieczeństwa*, Wydawnictwo Społeczno-Prawne, Słupsk 2013, s. 26.

Według Maslowa jednostka przechodziła na kolejny poziom w hierarchii potrzeb w miarę zaspokajania kolejnych potrzeb. Natomiast według Alderfera jednostka może być motywowana kilkoma kategoriami potrzeb w tym samym czasie.

Maslow utrzymywał, że jednostka pozostaje na jednym poziomie hierarchii tak długo, aż dana kategoria potrzeb nie zostanie zaspokojona. Z kolei teoria ERG uwzględnia element frustracji i regresji. Zwolennicy teorii ERG podkreślali jej elastyczność, a także wartość twierdzeń mówiących o zmniejszaniu frustracji w przypadku niemożliwości zaspokajania potrzeb z określonego poziomu. Na przykład twierdzenie o frustracji pozwala nauczycielom-wychowawcom lepiej reagować na potrzeby uczniów.¹³

Inna teoria, której autorem był Dawid McClelland również korespondowała ściśle z teorią Maslowa. McClelland wyszedł jednak z założenia, że ludzie nabywają potrzeby poprzez własne doświadczenie, i że to śro-

¹³ M Amstrong, *Zarządzanie zasobami ludzkimi*, Oficyna Ekonomiczna, Dom Wydawniczy ABC, Kraków 2000, s. 51 i n.

dowisko, w którym żyją, determinuje stan ich potrzeb, które układają się w trzy główne grupy motywatorów potrzeb: władzy; afiliacji i osiągnięć.

POCZUCIE BEZPIECZEŃSTWA – ASPEKTY DEFINICYJNE I CHARAKTERYSTYKA

Terminologia poczucia bezpieczeństwa często występuje w społecznych badaniach nad bezpieczeństwem. Wielokrotnie powiązana jest z opisem stanu bezpieczeństwa zbiorowości ludzkich. Żeby zaznajomić się z istotą tego procesu, należy odpowiedzieć sobie na pytanie: Czym jest samo poczucie?

W aspekcie psychologicznym termin ten jest często stosowany zamiennie z pojęciami: uczucie, przeżycie, odczuwanie. Poczucie mimo tak wszechstronnego stosowania nie jest pojęciem łatwym do wyjaśnienia. Według słownika psychologicznego poczucie bezpieczeństwa to głównie poczucie niezależności od strachu oraz lęku, zwłaszcza na tle zaspokojenia teraźniejszych oraz przyszłych potrzeb jednostki¹⁴.

Poczucie bezpieczeństwa jest zgodne z teorią piramidy potrzeb według Maslowa, jest terminem znacznie mniej rozległym aniżeli samo bezpieczeństwo. Określane jest często jako subiektywne odczucie każdego człowieka odnoszące się do realizacji różnego rodzaju potrzeb dotyczących bezpieczeństwa¹⁵, zalicza się do kategorii psychologicznych – faktem jest to, iż człowiek jest istotą społeczną, która jest wpisana na stałe w przestrzeń życiową, w której uwzględnić możemy zależności społeczno-kulturowe oraz społeczne. Wyróżniamy przez to cztery poziomy bezpieczeństwa¹⁶:

- intrapersonalny (wewnętrzny) – dotyczy sposobu, w jaki jednostka postrzega własne bezpieczeństwo,
- interpersonalny – dotyczy bezpośredniego kontaktu jednostki ze społeczeństwem,
- grupowy – dotyczy relacji jednostki z grupą,
- społeczny – dotyczy poczucia bezpieczeństwa zbiorowego.

Ewa Marciniak uważa, że poziomy bezpieczeństwa są ze sobą powiązane i od siebie zależne. Definiuje ona poczucie jako fizyczne jak i psychicz-

¹⁴ A. S. Reber, *Słownik psychologii*, Warszawa 2000, s. 508.

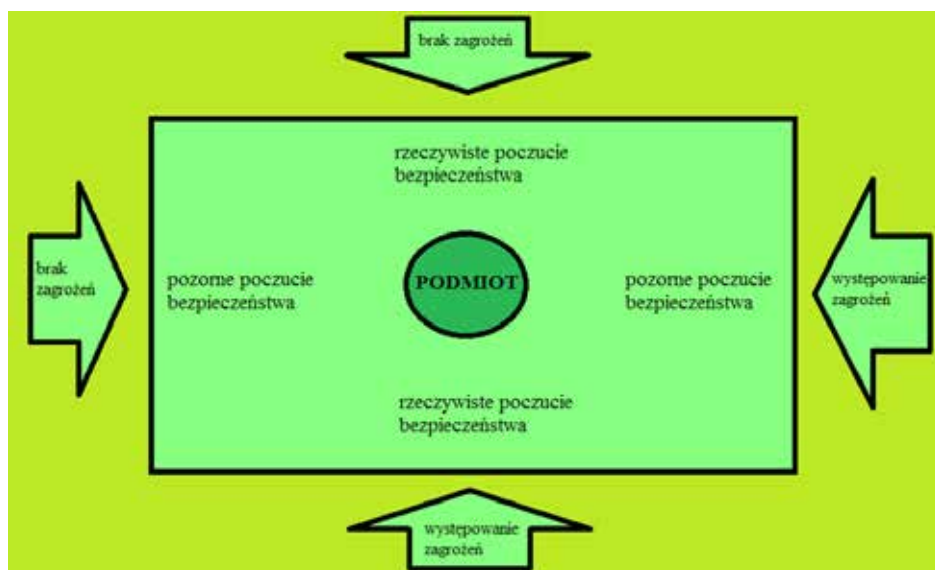
¹⁵ I. Korcz, *Inteligencja emocjonalna – gwarantem bezpieczeństwa i determinantą rozwoju uczniów*, Poznań 2007, s. 107-109.

¹⁶ E. M. Marciniak, *Psychologiczne aspekty poczucia bezpieczeństwa*, [w:] *Bezpieczeństwo państwa. Wybrane zagadnienia*, red. S. Sulowski, M. Brzeziński, Warszawa 2009, s.59.

ne poczucie spokoju oraz pewności, które narodziło się w wyniku braku zdarzeń niebezpiecznych. Co ważniejsze w aspekcie przedmiotowym struktura poczucie bezpieczeństwa jest kształtowana przez dynamiczny układ kilku poczuc¹⁷.

Powyższe rozważania należy rozpatrywać z uwzględnieniem relacji: poczucie bezpieczeństwa – poczucie niebezpieczeństwa.

Rys. 3 Rodzaje poczucia bezpieczeństwa – niebezpieczeństwa

Fig. 3 Types of a sense of security – danger

Źródło: opracowanie: A. Urbanek; *Podstawy bezpieczeństwa państwa. Wymiar społeczno-polityczny*, Wydawnictwo Socjalno-Prawne w Słupsku, Słupsk 2013.

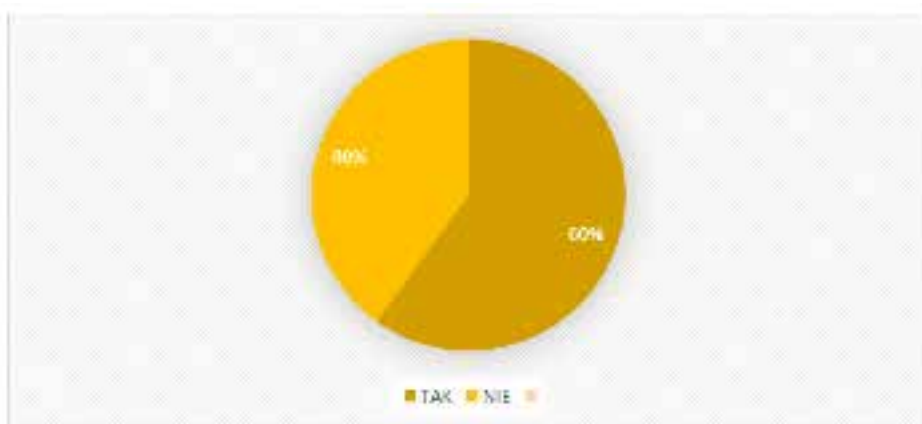
Wiele czynników ma wpływ na poczucie bezpieczeństwa. Pewna ich część posiada charakter społeczny, inna psychiczny a jeszcze inna jest zależna od kontekstu sytuacyjnego. Bardzo ważną rolę odgrywają uwarunkowania systemowe. Samo poczucie bezpieczeństwa jest zależne od tego w jakim systemie politycznym dana jednostka żyje.

¹⁷ E.M. Marciniak, *Personalizacja polityki w perspektywie psychologii*, „Zeszyty Naukowe” nr 2 (64), Warszawa 2011, s.48.

OMÓWIENIE WYNIKÓW PRZEPROWADZONYCH BADAŃ

Wieloaspektowość oraz wielowymiarowość bezpieczeństwa stanowią interdyscyplinary przedmiot badań.¹⁸ Opierając się na metodzie triangulacji dane wtórne otrzymano w wyniku badań własnych przeprowadzonych w postaci anonimowej ankiety odnoszącej się do poczucia bezpieczeństwa młodzieży uczęszczającej do szkół ponadgimnazjalnych na terenie miasta Chojnice. Ankieta składała się z pięciu pytań zamkniętych, ponadto poniżej należało wskazać płeć oraz wiek. W badaniu wzięło udział dwudziestu uczniów z trzech szkół ponadgimnazjalnych znajdujących się na terenie miasta Chojnice.

Z opracowanych danych wynikało, że 60% respondentów czuje się bezpiecznie w swojej szkole. Jest to niewątpliwie pozytywna informacja. Jednakże pozostała część badanych uczniów – 40% nie czuje się bezpiecznie w szkole, do której uczęszcza.

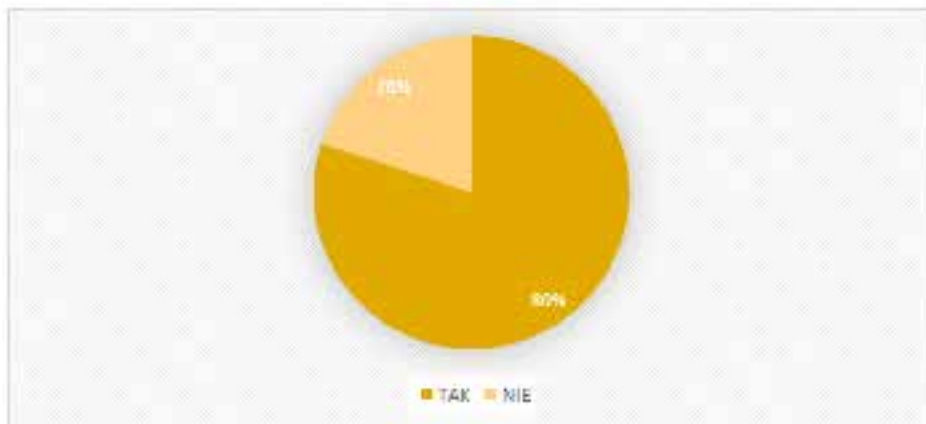
Wykres 1: Czy czuje się Pan/i bezpiecznie w swojej szkole?

Graph 1: Do you feel safe in your school?

Źródło: opracowanie własne.

¹⁸ Zob. T. Biernat, J. Gierszewski, *Środowiskowe uwarunkowania poczucia bezpieczeństwa społecznego młodzieży. Casus Chojnic* [w:] *Wielowymiarowość bezpieczeństwa środowiska wychowawczego*, [red.] T. Biernat., J. Gierszewski, Chojnice 2015, s. 11 i n.

Kolejne pytanie odnosiło się do sytuacji kiedy występuje zagrożenie, a dokładniej do tego czy uczeń wie gdzie szukać pomocy w trudnych sytuacjach zagrażających. Większość badanych osób wie, gdzie szukać pomocy, natomiast jest mały odłamek osób, które niestety nie wiedzą do kogo mogą się zgłosić podczas występowania jakiegokolwiek zagrożenia.

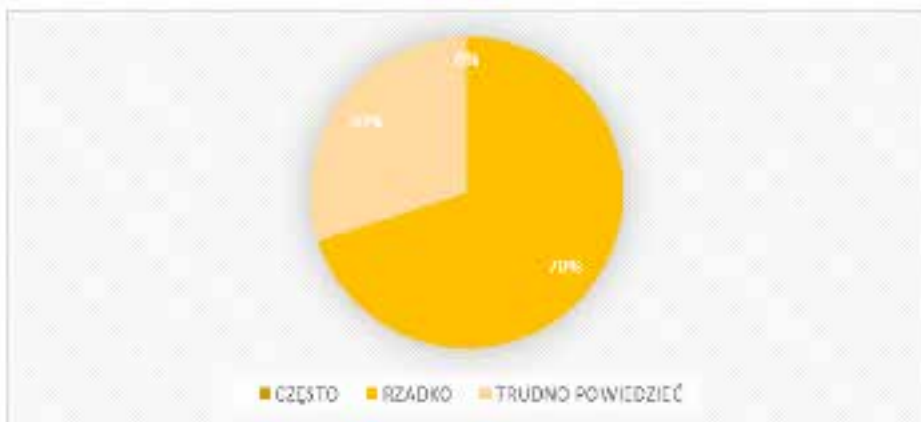

Wykres 2: Czy wie Pan/i gdzie szukać pomocy w sytuacji zagrożenia?

Graph 2: Do you know you where to get help in an emergency situation?

Źródło: opracowanie własne.

Na pytanie jak często dzieje się coś złego w szkole, uczniowie w 70% wskazali odpowiedź, że rzadko, jest to dobra informacja, która świadczy o tym, że w szkołach respondentów nie często występują sytuacje zagrażające życiu, zdrowiu. Aczkolwiek 30% zaznaczyło odpowiedź, że trudno powiedzieć czy na terenie ich szkoły występują jakiegokolwiek zagrożenia.

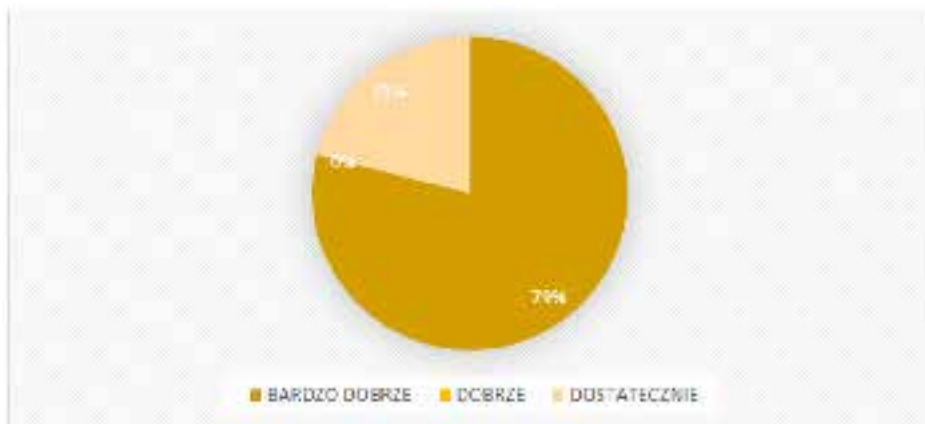

Wykres 3: Jak często dzieje się coś złego w Pana/Pani szkole?

Graph 3: How often does something wrong in your school happen?

Źródło: opracowanie własne.

Poniższy diagram ilustruje ocenę stanu bezpieczeństwa w szkołach. Zauważyć można, iż bezpieczeństwo w tych szkołach jest na wysokim poziomie. Prawie 80% uczniów ocenia stan jako bardzo dobry, tylko 21% ankieterowanych uważa, że w szkole jest dostatecznie bezpiecznie.

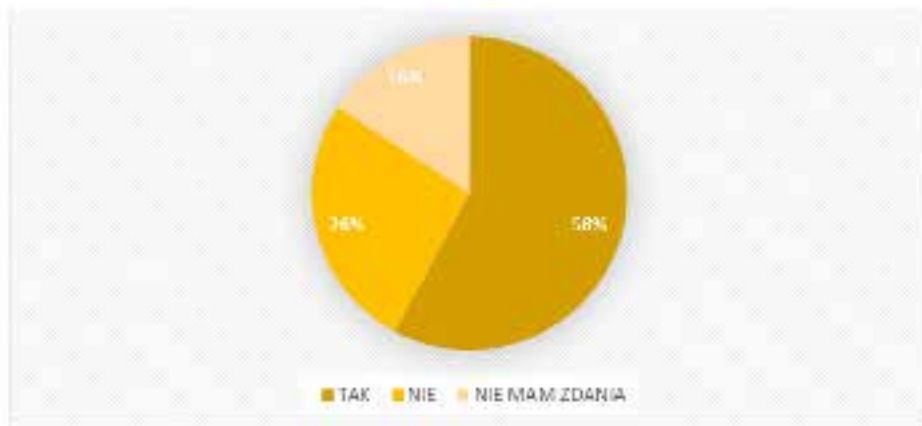

Wykres 4: Jak ocenia Pan/i stan bezpieczeństwa w swojej szkole?

Graph 4: How do you evaluate and security status in your school?

Źródło: opracowanie własne.

Uczniowie zostali zapytani czy ich szkoła potrafi zagwarantować im odpowiednie poczucie bezpieczeństwa. 58% badanych uważa, że szkoła potrafi sprostać zadaniu i zagwarantować bezpieczeństwo swoim uczniom, niestety aż 26% twierdzi, że szkoła nie jest w stanie zapewnić gwarancji poczucia pewności bezpieczeństwa. Ankietowani w 16% wskazali, że nie mają zdania na ten temat, nie wiedzą, czy szkoła może zapewnić jakiegokolwiek bezpieczeństwa.

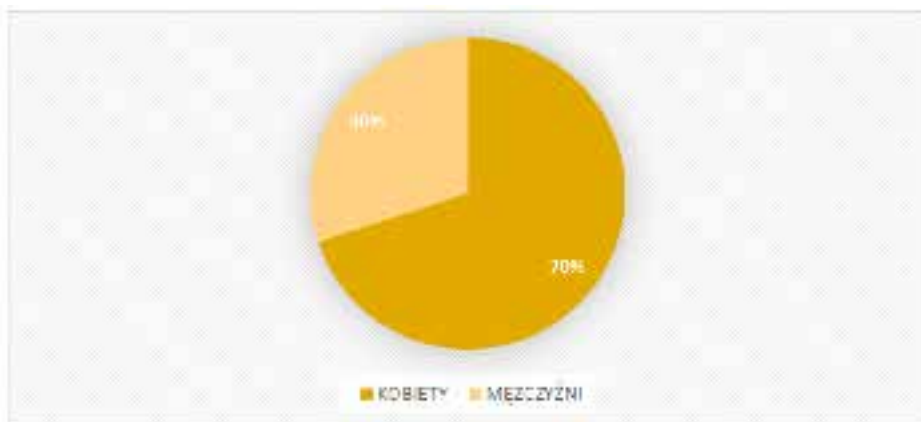

Wykres 5: Czy Twoja szkoła gwarantuje Ci poczucie bezpieczeństwa?

Graph 5: Does your school guarantee you a sense of security?

Źródło: opracowanie własne.

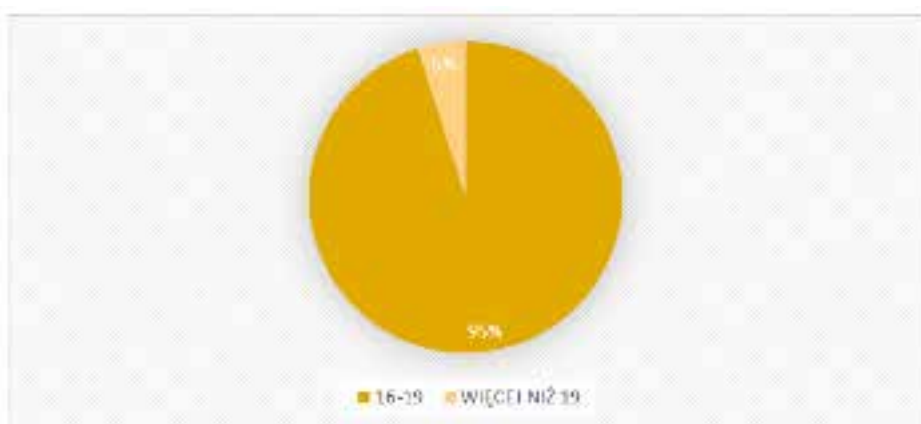
W ankiecie wzięły udział w większości kobiety, które stanowiły aż 70% badanych osób, pozostali ankietowani to mężczyźni. Respondenci reprezentowali różne grupy wiekowe. Największy odsetek, bo aż 95% stanowili uczniowie w wieku 16-19 lat.

Wykres 6: Płeć ankietowanych.

Graph 6: Sex of respondents.

Źródło: opracowanie własne.

Wykres 7: Wiek respondentów.

Graph 7: Age of respondents.

Źródło: opracowanie własne.

PODSUMOWANIE

Przeprowadzone badania wskazują, że młodzież ponadgimnazjalna w Chojnicach czuje się stosunkowo bezpiecznie w swojej szkole. Jednakże należałoby wzmocnić różnego rodzaju działania zmierzające do wzrostu

poczucia bezpieczeństwa. Przebadana grupa młodzieży stanowi zaledwie odłamek liczby uczniów szkół ponadgimnazjalnych w Chojnicach. Otrzymane wyniki badań są niezwykle ważne, ponieważ coraz częściej mówi się, o tym, że młodzież w polskich szkołach nie czuje się bezpiecznie, że szkoły nie są w stanie zagwarantować im poczucia bezpieczeństwa.

Reasumując poczucie bezpieczeństwa to stan świadomościowy podmiotu, który uważa, że odczuwa spokój, ma poczucie pewności przetrwania i swobodnego rozwoju. Poczucie bezpieczeństwa, więc ma charakter podmiotowy, subiektywny, poznawczy oraz emocjonalny. W przypadku młodego człowieka poczucie kształtuje się głównie na poziomie osobniczym. Dlatego też można stwierdzić, że poczucie jest konstruktorem złożonym, wieloaspektowym i wieloczynnikowym.

Samo zapewnienie bezpieczeństwa uczniom jest trudne. Wiele placówek szkolnych by zwiększyć poczucie bezpieczeństwa nawiązują współpracę z instytucjami bezpieczeństwa m.in. z Policją, strażą miejską czy pożarną.

Szkoła to jedno z najważniejszych środowisk wychowawczych młodzieży, które przygotowuje młodzież do radzenia sobie w sytuacjach zagrożenia i powinno dawać poczucie bezpieczeństwa.

BIBLIOGRAFIA

1. Armstrong M., *Zarządzanie zasobami ludzkimi*, Oficyna Ekonomiczna, Dom Wydawniczy ABC, Kraków 2000
2. Biernat T., Gierszewski J., *Poczucie bezpieczeństwa społecznego młodzieży w małym środowisku*, Akapit, Toruń 2013
3. Biernat T., Gierszewski J., *Środowiskowe uwarunkowania poczucia bezpieczeństwa społecznego młodzieży. Casus Chojnic* [w:] Wielowymiarowość bezpieczeństwa środowiska wychowawczego, [red.] T. Biernat., J. Gierszewski, Chojnice 2015
4. Chojnowski L., *Bezpieczeństwo. Zarys Teorii*, Wydawnictwo Naukowe Akademii Pomorskiej w Słupsku, Słupsk 2015
5. Chojnowski L., *Wybrane zagadnienia ewolucji bezpieczeństwa*, „Przedsiębiorczość i Zarządzanie”, 2009, Tom X, Zeszyt 6, Społeczna Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania, Łódź 2009
6. Durka G., Stefański M., *Poczucie bezpieczeństwa publicznego i ocena pracy policji w percepcji mieszkańców Słupska*, Słupsk 2008
7. Gierszewski J., *Postrzeganie bezpieczeństwa na podstawie przeglądu definicji*, [w:] Metodologia badań bezpieczeństwa narodowego. Bezpieczeń-

- stwo 2010. Tom I, [red.] P. Sienkiewicz, M. Marszałek, H. Świeboda, Warszawa 2010
8. Griffin R. W., *Podstawy zarządzania organizacjami*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2012
  9. Korcz I., *Inteligencja emocjonalna – gwarantem bezpieczeństwa i determinantą rozwoju uczniów*, Poznań 2007
  10. Korzeniowski L.F., *Podstawy nauk o bezpieczeństwie*, Warszawa, Difin, 2012
  11. Madej M., *Zagrożenia asymetryczne państw obszaru transatlantyckiego*, Warszawa 2007
  12. Marciniak E.M., *Personalizacja polityki w perspektywie psychologii*, „Zeszyty Naukowe” nr 2 (64), Warszawa 2011
  13. Marciniak E.M., *Psychologiczne aspekty poczucie bezpieczeństwa*, [w:] *Bezpieczeństwo państwa. Wybrane zagadnienia*, red. S. Sulowski, M. Brzeziński, Warszawa 2009
  14. Okoń W., *Nowy słownik pedagogiczny*, Wyd. 2 rozsz., Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa 1998
  15. Reber A. S., *Słownik psychologii*, Warszawa 2000
  16. Tischner J., *Myslenie według wartości*, Kraków, 1982
  17. Włodarek A., *Problemy międzypokoleniowe a poczucie bezpieczeństwa*, [w:] *Edukacja dla bezpieczeństwa-bezpieczna szkoła, bezpieczny uczeń*, pod red. D. Czajkowska – Ziobrowska, A. Zduniak, Poznań 2007
  18. Załucki K., *Rodzaje bezpieczeństwa w Unii Europejskiej ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa energetycznego*. [w:] E. Trela, *Problemy bezpieczeństwa współczesnego świata*, Opole 2009

Magdalena Kinda – Akademia Pomorska w Słupsku,
magdalena.kinda@apsl.edu.pl